

Beszámoló és prezentáció az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium NTP-SZKOLL-21-0022. számú pályázat által támogatott kötelezően megvalósított szakkurzusáról és szakszemináriumáról

"A homoktól a múzeumig" Digitális eszközök és módszerek az alkalmazott tudományokban (régészet, archeogenetika, antropológia)

a szakkurzus helyszíne: Móra Ferenc Szakkollégium,
típus: szakkurzus, időpont: 2022/2023. I. szemeszter
Kurzusfelelős: Nagy Réka
9 alkalom, 90 perces gyakorlati szemináriumok

Az interdiszciplinaritás jegyében a modern digitális technikákhoz kapcsolódó kutatások megismertetésének és elsajátításának szándékával indítottuk a "A homoktól a múzeumig" Digitális eszközök és módszerek az alkalmazott tudományokban (régészet, archeogenetika, antropológia) szakkurzusunkat. Az első foglalkozásokon régész előadóink (Kiss-Bíró Gyöngyvér és Pintér-Nagy Katalin) a múzeumi adatbázisok használatáról valamint a lelőhely felderítés és felmérés digitalizációs feldolgozásáról beszéltek, ezt követően a Magyarországi Kutató Intézet és az SZTE archeogenetikai (Neparáczki Endre, Török Tibor, Schütz Oszkár) mutatták be, hogy a különböző digitális technikák segítségével, a kinyert DNS statisztikai analízisével nem csak az egyén, de az általa reprezentált közösség eredetére és vándorlására is fényt deríthetünk, és mindez értékes információkkal láthatja el az emberi közösségek történetét kutató társtudományok kutatóit. A régészek és az archeogenetikai következtetései a korai magyar történet egyes kérdéseiről több ponton is ütköztek, így a szakkurzuson inspiráló vitáknak is tanúi lehettünk.

Végül az antropológusok nemzetközi mércével is egyedülálló kutatásaiba kapcsolódhattak be a hallgatók. Az előadók bemutatták, hogyan lehet arc-rekonstrukciót készíteni a digitális térben a 3D modellező program segítségével, és a hallgatók betekintést nyerhettek az előkészítő munkafolyamatok (nem, életkor, taxonómia meghatározása, koponya digitalizálása) módszereibe is. A kurzus résztvevői megismerkedhettek a leletek roncsolásmentes vizsgálatával (röntgen és a CT (Computed Tomography), és egyéb olyan módszerekkel is, amelyeket a magyar tudományos kreativitás emelt a képalkotó vizsgálatok sorába, hogy a világon a maguk nemében egyedülálló múmiákról gyűjtött adatok vizuálisan is megjelenhessenek. A kurzus része volt egy rendkívül izgalmas vitaest is, ahol a mohácsi csata áldozatainak tömegsírfeltárása kapcsán régész, antropológus, történész és filológus mutatta be a világon egyedülálló feltárás aktuális eredményeit.

Tematika:

2023. október 03. Schütz Oszkár PhD hallgató : A csonttól a DNS-ig - Archeogenetikai vizsgálatok módszertana

2023. október 10. Dr. Kiss-Bíró Gyöngyvér egyetemi adjunktus: Műszeres régészeti kutatás és digitalizáció

2023. október 17. Dr. Pintér-Nagy Katalin egyetemi adjunktus: A régészet kutatás célja és feladata

2023. október 24. Dr. Neparáczki Endre a Magyarságkutató Intézet Archeogenetikai Kutatóközpontjának igazgatója, az SZTE oktatója: Anyai és apai vonalak vizsgálata – Magyar uralkodók a legújabb filogenetikai eredmények tükrében

2023. november 03. kerekasztal beszélgetés Mohács 500 újratöltve vendégeink:

Bertók Gábor a Janus Pannonius Múzeum igazgatója, a PPKE oktatója, Varga Szabolcs ELKH tudományos főmunkatársa, Pálfi György SZTE Embertani Tanszék tanszékvezető egyetemi docense és Nagy Réka PhD hallgató, SZTE Embertani Tanszék PhD hallgatója

2023. november 14. Dr. Török Tibor Magyarságkutató Intézet Archeogenetikai Kutatóközpontjának főmunkatársa, az SZTE docense: Ősi genomok – A Kárpát-medence népvándorlás kori története a legújabb populációgenetikai eredmények tükrében

2023. november 21. Kiss Luca Magyarságkutató Intézet Archeogenetikai Kutatóközpontjának tudományos segédmunkatársa: A digitális arckonstrukció adta lehetőségek

2023. november 28. Dr. Balázs János SZTE Embertani Tanszék tudományos munkatársa: Képzővizsgálatok a múmiakutatás szolgálatában

2023. november 05. A szakkurzus értékelése, összefoglalása

"Tér és geoinformatika alkalmazása a természet-és társadalomtudományokban"

a szakszeminárium helyszíne Móra Ferenc Szakkollégium,

típus: szakszeminárium, időpont: 2022/2023. II. szemeszter

Kurzusvezető: Dr. Csikós Nándor, az ELKH TAKI tudományos munkatársa, az SZTE Ökológiai Tanszékének oktatója.

10 alkalom, 90 perces gyakorlati szemináriumok

Korábbi jó gyakorlatok és tapasztalatok, valamint az interdiszciplináris jellegű képzések hasznossága és hallgatóink javaslata alapján indítottuk a "Tér és geoinformatika alkalmazása a természet-és társadalomtudományokban" szakszemináriumunkat. A szakszeminárium vezetője volt szakkollégistánk, dr. Csikós Nándor, az ELKH-TAKI tudományos munkatársa és az SZTE Ökológia Tanszékének oktatója volt, aki nagy lelkesedéssel, személyre szabott feladatokon keresztül vezette be a hallgatókat a geo-és térinformatika rejtelseibe. A neptun rendszerben is felvehető szemináriumra több tudományterület, kar képviselői (informatikusok, történészek, régészek, biológusok, közgazdász hallgatók) is jelentkeztek. A szemeszter első harmadában elsősorban az elméleti alapok áttekintése és átadása történt meg, majd a gyakorlati feladatok, projektmunkák következtek. A szakszeminárium során a hallgatók elsajátíthatták az elsődleges és másodlagos adatgyűjtési eljárásokat, a geoinformatikai adatelemzés és térképkészítés módszertanát, a raszteres és vektoros térinformatika elméletét, a térinformatikai adatok feldolgozásának módszereit és a webes térinformatika - interaktív online térképek készítését.

Az órák során a résztvevők megismerkedhetnek a szabad felhasználású szoftverekkel (QGIS) és az online ingyen elérhető térinformatikai adatbázisokkal is. Az elméleti ismeretanyag elsajátításán túl a hallgatóságnak lehetősége nyílt interaktív online térképek készítésére, SQL relációs adatkezelés használatára. A térképek készítése aktuális kihívásokhoz, problémákhoz is kapcsolódott (pandémia, háborúk), így a hallgatók saját tanulmányaikhoz, kutatási területükhöz igazodva választhattak a feladatok közül. Mindenki saját laptopján dolgozott, és az anyag elsajátításának tempóját is maga határozta meg. A

szemináriumok végén az előadó személyre szabott házi feladatokat, projekt ötleteket adott. A szakszemináriumon a hallgatók fejleszthették a probléma felismerés képességét, megismerkedhetnek adatgyűjtési módszerekkel, adatbázisok kezelésével és prezentációs technikákkal. A szemeszter a gyakorlati feladatok értékelésével és a projektmunka bemutatásával zárult.

Tematika:

1. Geoinformatika kialakulása, elméleti óra I.
2. Geoinformatika alkalmazási lehetőségei, elméleti óra II- III.
3. Raszteres és vektoros térinformatika, elméleti óra IV.
4. Szabad felhasználású szoftverek (QGIS), gyakorlati óra I.
5. Online ingyen elérhető térinformatikai adatok, gyakorlati óra II.
6. Adatok megjelenítése, térképes ábrázolása, gyakorlati óra
7. SQL avagy relációs adatkezelés geoinformatikai adatokon, gyakorlati óra
8. SQL avagy relációs adatkezelés geoinformatikai adatokon, gyakorlati óra
9. Webes térinformatika - interaktív online térképek készítése, gyakorlati óra VII.
10. A gyakorlati feladatok, prezentációk értékelése

NTP-SZKOLL-22-0014

A Móra Ferenc Szakkollégium szakmai, közéleti és közösségi programjai

A támogatás összege 2.500.000 forint

A program zárása 2023. június 30.

**KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM**

**Nemzeti
Tehetség Program**